

Музичне виконавство і педагогіка

Musical performing and pedagogic

UDC 371.13:78:37

DOI 10.33287/222418

Палаженко Олег Петрович,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв Рівненського державного
гуманітарного університету*

тел. (097) 902 - 32 - 47

e-mail: palazhenkooleg@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-6992-8929>

Цюлюпа Степан Данилович,

*заслужений діяч мистецтв України,
кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв Рівненського державного
гуманітарного університету*

тел. (096) 113 - 67 - 53

e-mail: tsiuliupa@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-1555-0836>

Сіончук Олександр Володимирович,

*заслужений артист України, доцент,
доцент кафедри духових та ударних інструментів
Інституту мистецтв Рівненського державного
гуманітарного університету*

тел. (097) 835-58-07

e-mail: sionchuko@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-8779-666X>

КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Мета статті – визначити суть та зміст компонентної структури інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва. **Методи дослідження.** Шляхом опрацювання педагогічної, психологічної та філософської літератури та на основі узагальнення

наукової джерельної бази було визначено суть поняття «інструментально-виконавська підготовка». **Наукова новизна.** Якісне оволодіння виконавською майстерністю майбутніми викладачами музичного мистецтва розпочинається із засвоєння загальної теорії музики, гармонії, поліфонії, теорії інтерпретації, інструментовки, історії музики, тобто з теоретичних знань. **Висновки.** У процесі аналізу наукової літератури та напрацювань провідних науковців було встановлено структуру інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, що складається з інформаційно-когнітивного, мотиваційно-ціннісного, емоційно-особистісного та операційно-діяльнісного компонентів. Мотиваційно-ціннісний компонент виконавської майстерності майбутнього викладача музичного мистецтва веде до професійного розвитку та самовдосконалення студентів. Поєднання загальнокультурних та мистецьких знань про вплив мистецтва на естетичний та художній розвиток особистості, а також здатність до інтеграції набутих знань респондентами у своїй практичній діяльності виявляється в інформаційно-когнітивному компоненті виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва. Поєднання навичок та технічних умінь забезпечує операційно-діяльнісний компонент інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва. Що стосується емоційно-особистісного компонента інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, то він включає емоційні та вольові професійно необхідні якості, зокрема: виконавську пам'ять, метро-ритмічну чіткість та музичний слух, а також рефлексивні уміння коригування та самоаналізу.

Ключові слова: інструментально-виконавська підготовка, викладачі, музичне мистецтво, компоненти.

Palazhenko Oleg, candidate of pedagogical sciences, assistant professor of the Department of wind and percussion instruments, Institution of Art at the Rivne State Humanitarian University

Tsiuliupa Stepan, candidate of pedagogical sciences, professor, head of the Department of wind and percussion instruments, Institution of Art at the Rivne State Humanitarian University

Sionchuk Oleksandr, honored artist of Ukraine, assistant professor of the Department of wind and percussion instruments, Institution of Art at the Rivne State Humanitarian University

The component structure of instrumentally-performing training of music teachers

The purpose of article is determining the essence and content of the component structure of the instrumental and performance skills of future music teachers. **The methods.** By studying the pedagogical, psychological and philosophical literature and based on the generalization of the scientific source base, we also determined the essence of the concept of instrumental and performing skill. **The scientific newness.** High-quality mastery of performing skills by future teachers of musical art begins with mastering the general theory of music, harmony, polyphony, theory of interpretation, instrumentation, music history, that is, with theoretical knowledge and skills. **Conclusions.** In the process of analyzing the scientific literature and the work of leading scientists, in our opinion, the structure of instrumental and performing skills of future music teachers should consist of informational-cognitive, motivational-value, emotional-personal and operational-activity components. The motivational and value component of the performance skill of the future music teacher leads to the professional development and self-improvement of students. The combination of general cultural and artistic knowledge about the influence of art on the aesthetic and artistic development of the individual, as well as the ability to integrate acquired knowledge by the respondents in their practical activities, is called the informational and cognitive component of the performance skill of the future music teacher. The combination of skills and technical abilities provides the operational and activity component of the instrumental and performance skills of future music teachers. As for the emotional and personal component of the instrumental and performing skills of future teachers of musical art, it includes emotional and volitional professionally necessary qualities, in particular: performance memory, metro-rhythmic clarity and musical ear, as well as reflective skills of correction and introspection.

The key words: instrumental and performance skills, teachers, musical art, components.

Постановка проблеми. Сутність інструментального виконавства часто проявляється у музикантів-виконавців як специфічна особливість внутрішніх переживань та духовного світу загалом.

Виконавський процес вимагає від здобувача освіти, майбутнього викладача музичного мистецтва, залучення психічної, нервової,

вольової, інтелектуальної та емоційної сфер діяльності, котрі допомагають виконавцям-музикантам та майбутнім педагогам спрямовувати свої зусилля у певному напрямку, кінцевою метою котрого є набуття майбутніми викладачами музичного мистецтва навичок високої виконавської майстерності [2].

Саме через це поняття інструментально-виконавська майстерність зокрема та інструментально-виконавська підготовки викладачів музичного мистецтва є досить складним утворенням. У зв'язку з цим у нашому дослідженні постає проблема виокремлення *компонентної структури* інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва в контексті досліджуваної проблеми.

Для вирішення вищезокресленого питання, тобто для об'єктивної оцінки *компонентної структури* інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, нам потрібно використовувати певні критерії.

Загалом під поняттям «критерій» розуміють своєрідне мірило об'єктивної дійсності, котре застосовують для визначення оцінки певної ознаки, явища або предмета [10, 424].

Актуальність дослідження. У презентованій статті, визначаючи критеріальний апарат інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, ми зосереджували свою увагу здебільшого на об'єктивно правильних та основних ознаках інструментальної та виконавської майстерності у поєднанні обох цих понять.

Усі критерії мали бути точними, чіткими та відображати найбільш достовірні характеристики інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Огляд літератури. Такі науковці як Ж. Карташова [9], Л. Гусейнова [7], **Ошибка! Источник ссылки не найден.**, М. Білецька, Т. Підварко [4], Н. Ашихміна [1], І. Барановська [2], В. Федоришин [12] у своїх працях наголошували, що особливо важливим для розвитку професійної діяльності майбутніх викладачів музичного мистецтва є їх мотиваційно-вольова сфера та виконавська підготовка.

Загальноприйнятою практикою становлення критеріального рівня інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва є попередній процес визначення основних складових компонентів, котрі мають відображати наповненість поняття

«інструментально-виконавська підготовка викладачів музичного мистецтва».

Відтак, для визначення найбільш точної компонентної структури інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва було узагальнено це поняття у науковій літературі та було виокремлено усі його дотичні складові, такі як: «виконавські уміння», «педагогічна майстерність», «виконавська підготовка», «інструментально-виконавська підготовка», «готовність до виконавської та педагогічної діяльності» та ін..

До прикладу, на думку Л. Гончаренко, надзвичайно важливими у структурі виконавської підготовки викладачів є художній, інтерпретаційний та технічний компоненти [5].

Не можемо не погодитись із цією концептуальною думкою, оскільки вміння здійснювати виконавський, теоретичний та музично-інтерпретаційний аналіз є невід'ємною складовою успішного формування інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Видатний педагог-науковець В. Федоришин [12] у структурі компонентів виконавської підготовки викладачів виділяє операційно-технологічний, діяльнісний, мотиваційно-вольовий, комунікативний та творчий, котрі у своїй взаємодії в процесі освітнього процесу сприяють цілісності щодо формування якісних ознак у структурі інструментально-виконавської підготовки у викладачів музичного мистецтва [12].

У пропонованій структурі В. Федоришина, на відміну від Л. Гончаренка, уже з'являється комунікативний компонент якісного формування виконавської підготовки.

У своїх дослідженнях відомий дослідник В. Білоус характеризує виконавську підготовку музикантів не тільки як технічне володіння інструментом, а й виокремлює відповідні рівні: технічний, теоретичний, суспільно-психологічний та художній:

- технічний рівень виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва науковець характеризує як швидкість, віртуозність та вправність ігрових рухів в процесі виконання музичного твору;
- теоретичний рівень виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва ґрунтується на їх загальній обізнаності;
- суспільно-психологічний рівень полягає у постійному комунікативному процесі зі слухачами за допомогою рухів,

міміки та різноманітних жестів, котрі використовує музикант у ході виконавського процесу;

- художній рівень здатний впливати на емоційну складову слухача, викликати в нього певні переживання в момент прослуховування того чи іншого твору [4, 99–100].

З даних ми можемо констатувати, що рівнева структура відображає у повній мірі діяльність музиканта-виконавця, проте є дещо недосконалою щодо характеристики інструментально-виконавської підготовки у майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Мета статті полягає у виокремленні та науковому обґрунтуванні компонентної структури інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Об'єктом дослідження є інструментально-виконавська підготовка викладачів музичного мистецтва, а **предметом** – компонентна структура інструментально-виконавської підготовки викладачів.

Виклад основного матеріалу. Шляхом наукового пошуку відомою дослідницею Н. Барсуковою [3**Ошибка! Источник ссылки не найден.**] також було визначено компонентну структуру виконавської підготовки викладача музичного мистецтва. Науковиця виділяє операційно-технічний, особистісно-професійний та теоретичний компоненти. Також вона уточнює діагностичні показники та критеріальний апарат, котрий опирається на розвинені у майбутнього викладача музичного мистецтва інтерпретаційні, артистичні та технічно-виконавські уміння [20].

На думку ще одного дослідника структурних компонентів виконавської підготовки майбутніх педагогів О. Іщенка [8], найкраще сприяють розкриттю індивідуальних якостей музиканта, майбутнього викладача музичного мистецтва, художній, комунікаційний, теоретичний та технічний компоненти.

Теоретичний характеризується всесторонньою грамотністю виконавця-педагога, рівнем володіння ігровими рухами та виконавськими прийомами. Художній компонент виконавської підготовки майбутніх педагогів покликаний передавати емоційну складову музичного твору слухачеві та відображати загальну художню цінність твору загалом. Спілкування музиканта-виконавця з слухачами за допомогою різноманітних рухів в процесі виконавської діяльності забезпечує комунікаційний компонент [8, 143]. Така компонентна

структура є дещо неповною, оскільки в ній не представлені ціннісні та мотиваційні складові досліджуваного питання.

У наукових дослідженнях Л. Гусейнової [7] питанням інструментально-виконавської підготовки майбутніх педагогів-музикантів приділяється значна увага. Науковиця виділяє наступні основні компоненти інструментально-виконавської підготовки майбутніх педагогів-музикантів: когнітивно-аналітичний, мотиваційно-вольовий, ціннісно-орієнтаційний, креативний, операційний.

Когнітивно-аналітичний компонент інструментальної підготовки майбутніх педагогів-музикантів опирається у своїй основі на виконавсько-аналітичне мислення. Мотиваційно-вольовий покликаний впливати на розвиток мотиваційної сфери майбутнього викладача музичного мистецтва. За розвиток імпровізаційних, художньо-творчих та музично-виконавських умінь відповідає креативний компонент. Операційний компонент інструментальної та виконавської підготовки майбутніх педагогів-музикантів акумулює знання та вміння, а також дозволяє їх використовувати майбутніми викладачами музичного мистецтва у процесі виконавсько-педагогічної діяльності [7].

Т. Пляченко у своїх дослідженнях розглядає інструментально-виконавську компетентність майбутнього викладача музичного мистецтва як вид компетентності, що в своїй структурі містить наступні компетенції: технічно-виконавські, програмово-репертуарні, концертмейстерські, сценічні та інтерпретаційні [11].

Саме структура інструментально-виконавської компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва, котра була запропонована Т. Пляченко, найповніше розкриває структуру інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва.

Когнітивно-знаннєвий, ціннісно-мотиваційний, самостійно-творчий, операційно-технологічний та рефлексивно-оцінювальний компоненти визначає у своїй компонентній структурі музично-виконавської компетентності О. Горбенко. Дані структурні компоненти визначають у майбутнього викладача музичного мистецтва розуміння сутності музичних творів, здатність до власної інтерпретації, осмислення художнього змісту твору, педагогічну спрямованість та загальну розвиненість асоціативного мислення,

здатність до творчої діяльності, що акумулює у собі виконавську майстерність, уміння імпровізувати та складати власні музичні композиції, емоційно відображати музичні твори, здатність до рефлексивної, оцінювальної та художньої діяльності, адекватної оцінки та критичного мислення [6, 11].

Своєрідну за своєю будовою структуру інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва пропонує Н. Ашихміна [1]. У своїх наукових працях вона виділяє наступні компоненти інструментально-виконавської підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва: перцептивно-аналітичний, виконавсько-технічний та художньо-емоційний.

Зокрема перцептивно-аналітичний компонент виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва характеризує сформованість слухових уявлень та слухового самоконтролю загалом. Виконавсько-технічний компонент виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва покликаний визначати швидкість виконавських та ігрових рухів, координацію та витривалість музиканта-виконавця. Якісні показники емоційного ставлення до виконання творів на інструменті та загальні інтерпретаційні якості віддзеркалені у художньо-емоційному компоненті [1, 117–118].

У своїх наукових роботах Ж. Карташова особливого значення надає теоретичному компоненту виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва [9]. Дослідниця переконана, що теоретичний компонент виконавської підготовки складається з практичних і теоретичних знань, умінь та навичок студентів і містить у собі:

- класифікацію цінностей інструментально-виконавського мистецтва;
- відомості про структурний склад інструментально-виконавської підготовки майбутнього педагога музичного мистецтва;
- історичні, музичні та загально-теоретичні знання.

Надзвичайно важливими для майбутніх викладачів музичного мистецтва є і музично-педагогічні знання, котрі формують професійну діяльність майбутніх викладачів, та загальномузичні і психологічні знання, котрі необхідні для якісної виконавської та педагогічної діяльності майбутніх педагогів [9, 91].

Відтак, якісне оволодіння виконавською підготовкою викладачами музичного мистецтва розпочинається із засвоєння

загальної теорії музики, гармонії, поліфонії, теорії інтерпретації, інструментовки, історії музики, тобто з теоретичних знань [9].

У процесі аналізу наукової літератури та напрацювань провідних науковців дійшли висновку, що структура інструментально-виконавської підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва має складатися з *інформаційно-когнітивного, мотиваційно-ціннісного, емоційно-особистісного та операційно-діяльнісного компонентів*, що сприятиме ефективній професійній діяльності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Мотиваційно-ціннісний компонент виконавської підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва веде до професійного розвитку та самовдосконалення студентів. Професійне оволодіння якісними інструментально-виконавськими характеристиками майбутніми викладачами музичного мистецтва – один із засобів досягнення успіху в майбутній професійній діяльності.

Поєднання загальнокультурних та мистецьких знань про вплив мистецтва на естетичний та художній розвиток особистості, а також здатність до інтеграції набутих знань респондентами у своїй практичній діяльності формують *інформаційно-когнітивний* компонент виконавської підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва.

Поєднання навичок та технічних умінь забезпечує *операційно-технічний* компонент інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва. Зокрема цей компонент покликаний контролювати слухові уявлення, забезпечувати якісну самостійну роботу щодо читки нот з аркуша, якісного транспонування, акомпанування, інструментування, забезпечує виконавський, теоретичний та музичний аналіз виконуваних творів, а також інтерпретацію художньої образності та змісту музичних творів.

Що стосується *емоційно-особистісного* компонента інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, то він включає емоційні та волеві професійно необхідні якості, зокрема: виконавську пам'ять, метро-ритмічну чіткість та музичний слух, а також рефлексивні уміння коригування та самоаналізу. Найбільш важливими у цьому компоненті є також цілеспрямованість, наполегливість та ініціативність.

Висновки. Таким чином, психолого-педагогічні та виконавські якості складають ядро професійно важливих характеристик

інструментально-виконавської підготовки викладачів, майбутніх педагогів музичного мистецтва. Інтелектуальні, емоційні, сенсорно-перцептивні якості, складають основу загальних музичних якостей інструментально-виконавської підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Важливою складовою інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва вважаються і рефлексивні уміння, котрі виявляються у здатності самостійного контролю та власної об'єктивної оцінки інструментально-виконавської діяльності. Саме рефлексивні уміння є надзвичайно важливими для майбутніх викладачів музичного мистецтва у ході формування інструментально-виконавської підготовки, оскільки виконавська діяльність студентів завжди піддається оцінці не тільки педагогом та слухачами, а й самим виконавцем. Рівень об'єктивної оцінки та сприйняття власної виконавської діяльності сприяє ефективному формуванню інструментально-виконавської підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у детальному комплексному науковому вивченні компонентів інструментально-виконавської підготовки викладачів музичного мистецтва, під час формування яких відбувається позитивна орієнтація освітнього процесу у закладах вищої освіти мистецького спрямування щодо якісного формування інструментально-виконавської підготовки та педагогічної діяльності майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Список використаних джерел і літератури:

1. Ашихміна Н.В. Сутність і компонентна структура виконавської майстерності майбутніх учителів музики в процесі музично-інструментальної підготовки. *Педагогічні науки*. Випуск LXXXI. Том 1. Одеса. 2018. С. 115–119.
2. Барановська І.Г. Мистецькі інтегративні технології в поліхудожній освіті. *Інформаційні технології в освіті*. 2019. №2 (39). Херсон. С 42–53.
3. Барсукова Н.С. Педагогічні умови формування виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва: автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Мелітополь. 2015. 20 с.
4. Білецька М., Підварко Т. Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до концертно-виконавської діяльності. *Молодь і ринок*. N.1 (180), 2020. Дрогобич. С. 46–50.
5. Гончаренко Л. Проблеми професійної підготовки музиканта-педагога. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*. Випуск 91. 2010. Кіровоград. С. 60 –64.
6. Горбенко О.Б. Формування виконавської компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Scientific Journal «ScienceRise»*. №10/5 (15). 2015. С. 40–43.

7. Гусейнова Л.В. Формування готовності майбутніх учителів музики до інструментально-виконавської діяльності: автореф. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. 2005. 18 с.
8. Іщенко О. Музично-виконавська майстерність майбутніх викладачів мистецьких дисциплін: зміст, завдання, значення. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми музичної освіти: історія, сьогодення і майбутнє»: Наукове видання / за ред. Козир А.В., Херсон: МПП Видавництво «ІТ», 2017. С. 140–145.
9. Карташова Ж.Ю. Методика фахової підготовки майбутніх учителів музики в процесі інтеграції музично-виконавських дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ. 2012. 20 с.
10. Мельничук О.С. Словник іншомовних слів. Київ: Укр. рад. енциклопедія, 1975. Київ. 766 с.
11. Пляченко Т. Формування фахових компетентностей майбутнього вчителя музичного мистецтва на заняттях з музично-інструментальних дисциплін. *Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова*. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. Вип. 18 (23). К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. 2015. С. 146–150.
12. Федоришин В.І. Формування виконавської майстерності майбутніх учителів музики в умовах колективного музикування. *Наука і сучасність*. Зб. наук. праць. Вип. 46. Київ. 2006. С. 130–138.

References:

1. Ashykhmina, N.V. (2018). Sutnist i komponentna struktura vykonavskoi maisternosti maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi muzychno-instrumentalnoi pidhotovky. *Pedahohichni nauky*. Vypusk LXXXI. Tom 1. Odesa. 115–119 [in Ukrainian].
2. Baranovska, I.H. (2019). Mystetski intehratyvni tekhnolohii v polikhudozhnii osviti. *Informatsiini tekhnolohii v osviti*. 2019. № 2 (39). Kherson. 42–53 [in Ukrainian].
3. Barsukova, N.S. (2015). Pedahohichni umovy formuvannia vykonavskoi maisternosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva: avtoref. ... kand. ped. nauk: 13.00.04. Melitopol. 20 [in Ukrainian].
4. Biletska M., Pidvarko T. (2020). Formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva do kontsertno-vykonavskoi diialnosti. *Molod i rynek*. N. 1 (180). Drohobych. 46–50 [in Ukrainian].
5. Honcharenko, L. (2010). Problemy profesiinoi pidhotovky muzykanta-pedahoha. *Naukovi zapysky*. Seriiia : Pedahohichni nauky. Vypusk 91. Kirovohrad. 60–64 [in Ukrainian].
6. Horbenko, O.B. (2015). Formuvannia vykonavskoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva. *Scientific Journal «ScienceRise»* № 10/5 (15). 40 – 43 [in Ukrainian].
7. Huseinova, L.V. (2005). Formuvannia hotovnosti maibutnikh uchyteliv muzyky do instrumentalno-vykonavskoi diialnosti: avtoref. ... kand. ped. nauk. Kyiv. 18 [in Ukrainian].

8. Ishchenko, O. (2017). Muzychno-vykonavska maisternist maibutnikh vykladachiv mystetskykh dystsyplin : zmist, zavdanna, znachennia. Zbirnyk materialiv Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii «Aktualni problemy muzychnoi osvity: istoriia, sohodennia i maibutnie»: Naukove vydannia / za red. Kozyr A.V. Kherson. 140–145 [in Ukrainian].
9. Kartashova, Zh.Yu. (2012). Metodyka fakhovoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky v protsesi intehratsii muzychno-vykonavskykh dystsyplin: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.02. Kyiv. 20 [in Ukrainian].
10. Melnychuk, O.S. (1975). Slovnyk inshomovnykh sliv. Kyiv: Ukr. rad. Entsyklopediia. 766 [in Ukrainian].
11. Pliachenko, T. (2015). Formuvannia fakhovykh kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva na zaniattiakh z muzychno-instrumentalnykh dystsyplin. Zbirnyk naukovykh prats. Vyp. 18 (23). K.: NPU im. M.P. Drahomanova. 146–150 [in Ukrainian].
12. Fedoryshyn, V.I. (2006). Formuvannia vykonavskoi maisternosti maibutnikh uchyteliv muzyky v umovakh kolektyvnoho muzykuvannia. Nauka i suchasnist. Zb. nauk. prats. Vyp. 46. Kyiv. 130–138 [in Ukrainian].

UDC 78.072.2

DOI 10.33287/222419

Коваль Світлана Ігорівна,
викладач кафедри оркестрових інструментів
Дніпровської академії музики
тел.: (096) 096 - 77 - 39
e-mail: svitlana.koval@dk.dp.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4833-3261>

ВОЛОДІННЯ ТЕХНІКОЮ ГРИ ГАРМОНІК (ОБЕРТОНІВ) ЯК БАЗОВА НАВИЧКА СУЧАСНОГО ФЛЕЙТИСТА

Метою статті є аналіз та визначення ролі гармонік (обертонів) та особливостей їх використання у спектрі засобів, що застосовуються у педагогічній та виконавській практиці флейтистів. У статті використано ряд **методів** наукової розвідки: теоретичний – для аналізу, систематизації та порівняння відомостей щодо гармонік, поданих у методичних працях флейтистів-педагогів світу, аналітичний – при зверненні до творів для флейти соло з метою пошуку у них гармонік та аналізу їх виразового потенціалу, метод узагальнення отриманих результатів. **Новизна статті** полягає у комплексному підході до гармонік не тільки як до виконавського прийому, але й як до важливого елементу в розвитку професійних навичок флейтистів.